

ІНФЛЯЦІЙНІ РИЗИКИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У 2006 РОЦІ: МАКРОЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

Бондаренко В.Ф., Великород Є.В., Бондаренко І.В.

Аналіз динаміки інфляції за останні роки вказує, по-перше, на її нестійкий характер, а, по-друге, на значну непередбачуваність її підсумкового рівня. Практично по кожному з періодів поточного сторіччя ми не бачили співпадіння макроекономічного прогнозу урядових (та й неурядових установ) з отриманим результатом. В цьому відношенні і 2006 рік не буде виключенням, бо рівень невизначеності інфляційного процесу навіть збільшується порівняно з попереднім роком. В 2005 р. надходження до бюджету збільшились на 62%, реальні доходи зросли на 20,1% і при цьому рівень інфляції склав всього 10,3% - менше, ніж минулого (2004) року на 2%. При такому вибуху витрат на споживання інфляція в 10% виглядає майже неймовірною. А якщо це так і офіційні дані є достовірними (експерти вказують на рівень десь 20-25%), то де ж компенсатори такого шоку попиту? Частково ці гроші використані на заощадження: у 2005 році депозити населення зросли майже вдвічі (1,74) з 41,65 до 72,54 млрд. грн. Цей відкладений попит може в будь-який момент почати перетворюватись в поточний. Тобто інфляційний „навіс” є досить загрозливим для 2006 року. Створились і інші інфляційні ризики, деякі з яких є інерційними, інші можуть виникнути під впливом поточних обставин.

Назвимо деякі з них:

- підвищення мінімальної заробітної плати до прожиткового мінімуму, на чому наполягають профспілки;
- невизначеність питання щодо цін на газ для споживачів (за прогнозом НБУ інфляція не перевищить рівень 10% при збереженні цін на газ 95 дол. за одну тис. кубічних метрів до кінця року);
- інфляційні очікування бізнесу. За даними проведеного НБУ опитування в першому кварталі 2006 року 63,7% компаній зазначили, що в поточному році споживчі ціни будуть зростати швидше, ніж за попередні 12 місяців. Цей та інші негативні чинники (тиск з боку чиновників, дефіцит досвідчених фахівців, корупція, обмежені виробничі

- можливості) стримують інвестиційний попит і, як наслідок, зростання сукупної пропозиції;
- подальша соціалізація бюджету, яка призведе до збільшення дефіциту торговельного балансу та розгортання спіralі „зарплата-ціни”;
 - емісія як засіб перетворення доларів від продажу об’єктів іноземцям (продовження реприватизації) та їх використання на покриття дефіциту бюджету і збільшення споживчого попиту, орієнтованого на імпорт (ці гроші доцільніше використати на запуск інвестиційних проектів);
 - збільшення запозичень (як державних, так і місцевих) як наслідок тиску збільшення імпорту на валютний ринок (при стабільній курсовій політиці і підвищенні внутрішніх цін);
 - подальше зростання державного боргу (валовий зовнішній борг складає 49% ВВП, а поточний – 17,7%) приведе до порушення курсової стабільності і, з врахуванням попередніх чинників, може призвести до фінансової кризи.

На ситуацію в поточному році також будуть впливати різні підходи НБУ та Кабміну щодо утримання цінової стабільності. НБУ вважає, що для досягнення економічного зростання необхідно перейти до інфляційного таргетування, для цього Кабмін узгоджуватиме з ним економічну політику. В цьому випадку НБУ бере на себе стримання інфляції в межах 10% в 2006-2007 р. В середньостроковій перспективі (до 2010 р.) – знизити індекс споживчих цін до 5-6%. Для досягнення цих цілей повинен визнати незалежність НБУ в використанні всіх монетарних інструментів для таргетування інфляції; в цьому випадку регулятор має намір жорстко контролювати монетарну емісію, мінімізуючи свою участь в купівлі валюти на міжбанківському ринку (що означає перехід до валютного кошика при курсоутворенні), а також перетворити облікову ставку в реальний вимірник вартості грошей.

На думку представників Кабміну НБУ, по-перше, не розробив методологію інфляційного таргетування, по-друге, останнє при використанні жорстких методів призведе до пригнічення економічної активності, по-третє, в Україні відсутні умови для переходу до моделі інфляційного таргетування – профіциту бюджету, повної інформації про розвиток економіки, незалежності внутрішніх цін від валютного курсу та розвинутої фінансової системи.